

ศาสตราจารย์นายแพทย์ ประสาน ต่างใจ

หนังสือ หนึ่งผู้ภวที่อ่านการใช้ชีวิต

"อะไรที่เป็นสังขรณ์ ผมเขียนและบรรยายได้หมด ไม่ว่าจะทางวิทยาศาสตร์ สังคม ชีววิทยา ผมทำได้ทุกเรื่อง ชีวิตที่ผ่านมา ทำงานทุกวัน ไม่เคยพักร้อน ตอนเป็นอาจารย์ มหาวิทยาลัยก็ไม่เคยพัก การทำงานก็คือ การพัก ที่เราไม่เครียด เพราะเราช่างคุย ก็แบ่งเบา เรื่องในใจออกไปได้ แม้บางครั้งเครียด เพราะเอนไซม์ในสมองเปลี่ยนแปลงต้องพึ่งพายาเหมือนกัน" เป็นคำพูดของ ศาสตราจารย์ นพ.ประสาน ต่างใจ ผู้มีประสบการณ์ในชีวิตมายาวนาน

คุณหมอบประสาน มีชีวิตตั้งแต่เมื่อ 23 กันยายน 2471 นับกาลเวลายาวนานจน อายุเกือบจะ 80 ปีในเดือนกันยายนนี้แล้ว ที่สำคัญ ผู้คนทั้งหลาย เรียกคุณหมอว่า 'พหูสูต' เพราะความเป็นคุณหมอที่อ่านมาก เห็นมาก รู้เรื่องราวเป็นไปในสังคมมากมาย ด้วยสายตา ที่พบปะผู้คน บวกกับความสนใจเป็นมาเป็นไปของกระแสโลก โดยเฉพาะ เรื่องปรัชญา ศาสนา และความเชี่ยวชาญด้านสุขภาพ ในฐานะเป็นแพทย์

"ผมเป็นคนที่อยู่ใกล้เคียงกับพุทธศาสนามาตั้งแต่ไหนแต่ไร เด็กๆ แม่เป็นนายก พุทธบริษัทของจังหวัด โกลีตวัด ใช้ชีวิตส่วนตัวอย่างมีความสุขมาตลอด เพราะมีความ ศรัทธาในศาสนาและมีศีลธรรมในการดำเนินชีวิต (Happy soul - ทางสงบ) ทำตั้งแต่เด็ก จนเป็นชีวิตจิตใจ "

แม้วันนี้ คุณหมอบริเวณจะเกษียณอายุราชการมาหลายปี แต่ทำงานทุกวัน เหมือนหนุ่มสาวออฟฟิศ โดยใช้เวลาจำนวนหนึ่งไปกับการอ่านหนังสือ เพื่อใช้เขียนหนังสือทำวิจัย เป็น Happy Brain เพราะศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเองตลอดเวลาจากแหล่งต่างๆ นำไปสู่การเป็นมืออาชีพ และความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน เป็นปกติในความรู้สึก เหมือนว่า ตัวเองเกิดมาจะต้องทำอย่างนั้น หมอบริเวณชี้ชัดว่า มั่นคุ่นเคยก็งานเหมือนกับการท่องเที่ยว ฉะนั้น ประโยชน์ที่จะได้ คือสิ่งที่รู้ไปสอนคนอื่นนั่นเอง

สิ่งที่เรียนรู้ ทำให้เรารู้จักตัวเอง รู้จักความสัมพันธ์ของตัวเองกับโลก ความสัมพันธ์ของเรา กับสิ่งแวดล้อม ด้านหนึ่ง เราว่าต้องมีความรัก สามัคคี เอื้อเฟื้อต่อชุมชน สังคม และสภาพแวดล้อมที่ดี (Happy Society)

นำไปสู่การรักษาความสมดุลในตัว เพื่อทำตนเป็นประโยชน์กับผู้อื่นบ้าง โดยคิดถึงตัวเองให้น้อย แต่รู้ตัวตลอดเวลาว่าทำอะไรอยู่ ทำสิ่งใดให้กับส่วนร่วม กับมนุษยชาติ กับโลก กับจักรวาล ถือเป็นเป้าหมาย ที่นพ.บริเวณ ตั้งใจทำให้กับสังคม

"ผมเชื่อว่าชีวิตเกิดมามีหน้าที่ อันนี้คือการทำงาน เพื่อเรียนรู้และก้าวเดินผ่านไปตลอดเวลา เรียนรู้ผ่านตัวตน ผ่านความสัมพันธ์ระหว่างตัวตนกับสิ่งแวดล้อม กับโลก จักรวาล โดยเฉพาะระยะหลัง ทำงานใกล้คนเจ็บป่วยระยะสุดท้าย คนที่ใกล้ตาย เป็นคนที่เราจะต้องเข้าไปช่วยเหลือ เพราะคนกลุ่มนี้พอถึงเวลาจริงๆ ทำให้เขารู้ตัวว่า คุณต้องหยุดพัก เลิกห่วงได้แล้ว หยุดคิด มันเป็นเวลาที่ต้องคิดถึงตัวเอง คิดถึงอนาคต นึกถึงวัน นรรานณฺสฺติ

ตลอดเวลา" นี่เอง ที่คุณหมอบุรุษ ประสาน พยายามสะกิดใจคนป่วยให้ใช้ชีวิตนั้นปลายสุดท้าย อย่าง "รู้สึกดี"

ทุกคนต้องเกิด แก่ เจ็บและตายร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่มีใครหนีพ้น การเกิดแก่เจ็บตายเหล่านี้ แต่ละขั้นตอนเป็นการเรียนรู้มหาศาล มากกว่าหนังสือที่พวกเราเรียนจากมหาวิทยาลัย คือเรียนจากหนังสือ จากวิชาแพทยวิทยา วิทยาศาสตร์ แทบจะไม่มี ความหมาย เมื่อเทียบกับความรู้ที่ได้จากการสะสมประสบการณ์การอ่าน การฟัง และการพูดคุยกับผู้อื่น

ฉะนั้น คนที่เป็นอาจารย์ นักวิชาการมหาวิทยาลัย ส่วนมากเข้าใจตัวเองเป็น นักวิทยาศาสตร์ จบแค่นั้น ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง แต่จริงๆ แล้ว ทุกอย่างเปลี่ยนแปลง เลื่อนไหล เคลื่อนที่ เป็นอนิจจังตลอด เมื่อเรารู้ว่า เป็นอนิจจัง จะไปยึดถือทำไม ไม่เห็นต้อง ยึดถือตัวตน ต้องให้ก้าวผ่านไปให้ได้

เพราะชีวิตสุดท้าย เป้าหมายเพื่อ Happy Soul หากทำให้ชีวิตสงบได้ Happy Heart ย่อมจะก่อเกิดเกิดความมีน้ำใจ เอื้ออาทรต่อกันและกัน เมื่อนั้นกายและใจย่อมเข้มแข็ง ปลอดป्ली่ม นำมาสู่ Happy Body ที่สมบูรณ์ตามมานั่นเอง